

TASAVVUFUN ANA KONULARI (28)

(...dünden devam)

Önce söylediğimiz gibi nefis esasında birdir ve Allah'ın insana üflediği ruhtur. Bu ruh, itibarî olarak derecelere ayrılmıştır. Bu dereceler, ruhun bulunduğu halleri gösterir. Bunların beşi Kur'ân-ı Kerîm'de geçer. Sonradan sufiler beşi yediye çıkarmışlardır: *Nefs-i emmâre*, *nefs-i levvâme*, *nefs-i mülheme*, *nefs-i mutmainne*, *nefs-i zekiyye*, *nefs-i râziyye*, *nefs-i marziyye*.

Nefs-i zekiyye

ile

nefs-i mülheme

açıkça değil, zımnî âyetten çıkarılabilir:

"

Ona bozukluğunu ve korunmasını ilhâm edene andolsun"

(Şems: 9)

âyetinden

nefs-i mülheme

;

"Nefsini tezkiye eden iflâh olmuştur"

(Şems: 8)

âyetinden de

nefs-i zekiyye

anlaşılmıştır.

Suflilere göre "insan ruhu maddeden soyut iken çok yüksek bir cevherdi. Buna *nefs-i nâtika* denilir.

Nefs-i nâtika

denilen bu ruh, madde ile birleşince yedi perde ile aslî halinden perdelenmiştir. İşte

nefs-i nâtika

üzerine çekilen bu perdelerden her biri nefsin bir derecesi sayılmıştır.

"Şu halde mücerred ruhun tam yedi perde ile perdeli şekli *nefs-i emmâre*, (*nefs-i emmâre* üstündeki) bu perdelerden birinin kalkmasıyla

nefs-i levvâme

, ikisinin kalkmasıyla

nefs-i mülheme

, üçünün kalkmasıyla

nefs-i mutma

inne

, dördünün kalkmasıyla

nefs-i zekiyye

, beşinin kalkmasıyla

nefs-i râzıyye

, altısının kalkmasıyla

nefs-i marzıyye

, hâsıl olur. Ruhun yedi perde ile perdeli hali

nefs-i emmâre

dir. Perdelerden her biri kalktıkça ruha mânevî âleminden ışıklar sızar. Nefsin yedi perdeli hali mana âleminden hiçbir ışık sızdırmaz. Perde sayısı azaldığı nisbette nefis sâflaşır. Bütün perdelerin kalkması halinde nefis-i nâtika tamamen nur kesilir ki bu, Hz. Peygamber'in makamıdır" (Hacı Muharrem Kösetürkmen, Makâmât-ı Ezkâr-i İlâhiyye, varak: 69-70).

Bizzat nefsin tezkiyesini emreden Kur'ân-ı Kerîm, "*Ey mutmain-n olan nefis, razî ve marzî olarak Rabbına dön*"

(Fecr: 27-28) âyetiyle

nefsten nefse yükselişi işaretlemiş bulunmaktadır.
